

HAUR HEZKUNTZAKO GRADUA

2019/2020 ikasturtea

**GALERA, HERIOTZA ETA DOLUAREN TRATAERA HAUR
HEZKUNTZAN**

ERANSKINAK

Egilea: Rayo Basaguren, Ariadne

Zuzendaria: Idoiaga Mondragon, Nahia

Leioan, 2020ko maiatzaren 25ean

ERANSKINAK

1. Eranskina. Haur Hezkuntzan heriotza lantzeko ipuin eta album ilustratuak

Euskaraz

- Arnal, T. eta Zelaieta, E. (2018). *Torlokuak*. Elkar argitaletxea. “Hil dira negarrak, jaio dira irriak”. Irri aldizkaria. 23. alea. 2013ko martxoa.
- Durant, A. eta Gliori, D. (2005). *Betiko*. Tarttalo.
- “Pupu eta Lore triste”. Alberdi, U. eta Tokero, J. Donostia: Elkar-Katxiporreta L.G. 2014.
- Taniuchi, T. (2007). Erroteta, P. (itzultzailea) (2006). *Norbait deika ari zait*. S.L. Hiria liburuak.
- Etxebarria, M. eta Etxebarria, X. (2008). *Nik dauzkat aitonaren hortzak*. Elkar.
- Ramon, E. (2017). *Ez da erraza, Katagorri!* Kalandraka.
- Ormazabal, J. eta Mitxelena, J. (ilustratzailea) (2000). *Amona bizikletan*. Elkar.

Gaztelera

- Ramírez Giménez, A. eta Ramírez Giménez, C. (ilustratzailea) (2005). *Así es la vida*. Valencia: Editorial Diálogo.
- Garabana, A. eta Villán, O. (2005). *La mora*. Kalandraka.
- Albo, P. eta Auladell, P. (ilustratzailea) (2009). *Inés azul*. Barcelona: Thule Ediciones.
- Keselman, G. eta Rubio, G. (ilustratzailea) (2009). *No te vayas*. Madrid: Editorial Kókinos, 2009.
- Jeffers, O. (2010). *El corazón y la botella*. Itzultz. U. Araiza. México: Editorial Fondo de Cultura Económica.
- Schubiger, J. eta Berner, R. S. (ilustratzailea) (2013). *Cuando la muerte vino a nuestra casa*. Tr. R. Rodríguez López. Salamanca: Lóguez Ediciones.
- Bausà, R. eta Peris, C. (ilustratzailea) (2013). *Buenas noches, abuelo*. Salamanca: Lóguez Ediciones.

- Consuegra Manzanares, A. eta Fortuño Alós, MC. (ilustratzailea) (2015). *Más allá del bosque*. Barcelona: Editorial Comanegra.
- Wilhelm, H. (2002). *Yo siempre te querré*. C. Esteve Gómez (itzultzailea), Barcelona: Editorial Juventud (Edición original, 1985).
- Brami, E., Mendo Valiente, M. A. eta Schamp, T. (ilustratzailea) (2000). *Como todo lo que nace*. E. Rubio Muñoz (itzultzailea). Madrid: Editorial Kókinos.
- Wild, M. eta Brooks, R. (2002). *Nana vieja*. C.D. Dearden (itzultzailea), Caracas: Editorial Ekaré.
- Voltz, C. (2008). *La caricia de la mariposa*. P. Almeida (itzultzailea). Pontevedra: Editorial Kalandraka.
- Ramón, E. eta Osuna, R. (ilustratzailea) (2004). *No es fácil, pequeña ardilla*. E. Ramón (itzultzailea). Pontevedra: Editorial Kalandraka.
- Maddern, E. eta Hess, P. (2000). *El señor muerte en una avellana*. Barcelona: Editorial Blume.
- Verrepy, P. (2000). *Te echo de menos*. Barcelona: Editorial Juventud.
- Le Masne, C. eta Marie-Aline Bawin, M.-A. (2002). *El abuelo de Tom ha muerto*. Barcelona: Editorial Combel.
- Paola, T. de (2002). *Abuela de arriba, abuela de abajo*. Madrid: Ediciones SM.
- Mantoni, E. (2003). *Abuelo, ¿dónde estás?* León: Editorial Everest.
- Rius, R. (2005). *María no se olvidará*: Ediciones SM.
- Durant, A. eta Gliori D. (2005). *Para siempre*. Barcelona: Timun mas.
- José, E. eta Gubianas, V. (2006). *Julia tiene una estrella*. Barcelona: La Galera Editorial.
- Schossow, P. (2006). *¿Cómo es posible???: la historia de Elvis*. Santa Marta de Tormes, Salamanca: Loguez Ediciones.
- Zubeldia, I. (2006). *¡Mamá!* Barcelona: Editorial Edebé, colección Tucán.
- Bley, A. (2009). *¿Qué viene después del mil?: un cuento ilustrado sobre la muerte*. Barcelona: Editorial Takatuka.
- Landa, M. (2011). *La barca de mi abuelo*. Bilbao: Editorial Fortiori.
- Vergés, P. (2011). *Paz: Papá se fue sin avisar*. Barcelona: Editorial Sirpus.

2. Eranskina. HHn heriotzaz aritzeko jarraitu beharreko printzipioak

Hurrengo lerroetan, Herrán eta Cortinak (2008), haurrei heriotzaz hitz egiteko bere lanean proposatzen dituzten printzipioez arituko gara:

- **Koherentzia eta eredu printzipioa.** Gainontzekoei irakasteko prozesuak norberak ikastea ere dakartza berarekin. Beraz, irakasleak gaiaren inguruan jakintzak garatu behar ditu eta hausnarketa sakona egin behar du, autokritika eginez, bera baita ikasleen eredu nagusia gelan.
- **Barneratze eta giza garapenaren printzipioa.** Gaia arakatu egin behar da hura barneratu ahal izateko honela heltze pertsonala eta giza garapena lortuko direlarik.
- **Kalitatea lortzeko berotasun eta argitasunaren printzipioa.** Beharrezkoa da heriotzaren inguruko gezurrik ez aurkeztea, hau da, gaiaren inguruan argi hitz egitea eskatzen du haurrak.
- **Doktrinak eragindako errespetu faltak saihestearen printzipioa.** Heriotzak suposa dezakeen mina ekiditeko sinesmen ezberdinak garatzen dira baina hobe da heriotzaz hitz egitean arrazonamendua oztopatzen duten ideiak ez azaltzea.
- **Naturaltasun eta errespetu didaktikoaren printzipioa.** Haurrari bizitzaren ezagupen honetan bere bidea egiten uztean datza, hau da, protagonista izan dadin sustatzea, irakaslearen papera bigarren mailakoa izanik, berarekin bidea eginez baina gehiegi esku hartu gabe. Era berean, ez dira erantzunak aurreratuko, hau da, galdetzen ez dena, ez da erantzungo.
- **Zalantza eta norberaren eraikuntzaren printzipioa.** Zalantza ezagutzaren nolakotasun garrantzitsua da, eta haurrari esaten zaion guztia bere pentsamendu propioaren arabera funtzioan jartzean datza, hau da, esaten zaionak bere pentsamendua eraikitzen lagunduko dio.
- **Malgutasun eta egokitzapen printzipioa.** Pentsamendu anitz daude eta aniztasun hau errespetatu eta honetara egokitu behar gara.
- **Ebaluazio globalaren printzipioa.** Ikasle bakoitza heltze prozesuaren puntu zein etapa psikologiko ezberdinean egon daiteke eta bakoitzak esperientzia ezberdinak ditu beraz, hauek aintzat hartu behar dira.